

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Προτείνοντας διαδικτυακά έναν λογοτέχνη με σημείο
αναφοράς τα σχολικά εγχειρίδια»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Προτείνοντας διαδικτυακά έναν λογοτέχνη με σημείο αναφοράς τα σχολικά εγχειρίδια

Δημιουργός

Νικόλαος Κούκης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Ιούλιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ψηφιακή τάξη (σε περιβάλλον Moodle, Edmodo ή σε αντίστοιχες διαδικτυακές πλατφόρμες).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου είναι σημαντικό αφενός ο εκπαιδευτικός να έχει (α) εξοικείωση στην αξιοποίηση Web2.0 διαδικτυακών εφαρμογών και (β) προηγούμενη εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας των μαθητών.

Οι μαθητές¹ αφετέρου είναι βασικό να έχουν (α) ευχέρεια στη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή εν γένει, ιδιαιτέρως όμως στην αξιοποίηση εφαρμογών Web2.0 και (β) προηγούμενη εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας. Προϋπόθεση για τη σύνταξη και μελλοντική εφαρμογή του παρόντος σεναρίου θεωρείται ουσιαστικά η κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών εμπλοκή των μαθητών της Γ΄ Λυκείου στην εφαρμογή σεναρίων διδασκαλίας με τη συνδρομή των ΤΠΕ στο μάθημα της Λογοτεχνίας για να διασφαλιστεί, ει δυνατόν, η εμπειρία τους στην αξιοποίηση Web2.0 εφαρμογών και η συνεργασία τους εντός ομάδας. Η εμπειρία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί οι μαθητές καλούνται να συνεργαστούν προκειμένου να προτείνουν έναν λογοτέχνη με τον οποίο έχουν «αναμετρηθεί» στη μαθητική τους πορεία και κρίνουν ότι αξίζει να τον γνωρίσουν και άλλοι, συνομήλικοι και μη, αναγνώστες/χρήστες του διαδικτύου.

Προϋποθέσεις υλικοτεχνικής υποδομής, τέλος, που αφορούν τη σχολική μονάδα είναι η ύπαρξη (α) εργαστηρίου πληροφορικής με τουλάχιστον έξι ηλεκτρονικούς υπολογιστές, έναν για κάθε ομάδα εργασίας, καθώς και (β) αίθουσας προβολών ή ενός φορητού ηλεκτρονικού υπολογιστή με βιντεοπροβολέα ώστε απλή προβολή ψηφιακού πολυμεσικού υλικού να μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να είναι απαραίτητη η μετακίνηση των μαθητών στο εργαστήριο πληροφορικής. Ωστόσο, όπως αναφέρεται και στη συνέχεια στην ενότητα «Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο», καλό είναι να υπάρχει η δυνατότητα ατομικής χρήσης ηλεκτρονικού

¹ Σημείωση του συντάκτη: Στο παραπάνω κείμενο το αρσενικό γραμματικό γένος (π.χ. οι μαθητές) περιλαμβάνει και το θηλυκό για λόγους οικονομίας και αποφυγής επαναλήψεων.

υπολογιστή για κάθε μαθητή φέρνοντας είτε στο εργαστήριο πληροφορικής επιπλέον φορητούς υπολογιστές (laptops ή tablets) είτε στην αίθουσα διδασκαλίας ο κάθε μαθητής τον δικό του φορητό υπολογιστή (laptop ή tablet). Αυτονόητη προϋπόθεση στην τελευταία περίπτωση η ύπαρξη ασύρματης διαδικτυακής σύνδεσης.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές της Γ΄ Λυκείου αρχικά εμπλέκονται στη διαδικασία επιλογής ενός λογοτέχνη που γνώρισαν κατά τη διάρκεια της μαθητικής τους πορείας και στη συνέχεια στη διαδικασία διαμόρφωσης μίας ολοκληρωμένης παρουσίασής του στο διαδίκτυο. Για την επίτευξη του στόχου οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, αναλαμβάνοντας διακριτούς ρόλους και εργασίες και συναποφασίζουν τόσο για τα στάδια της πορείας που ακολουθούν όσο και για το περιεχόμενο της σελίδας/παρουσίασης που αναρτούν στο διαδίκτυο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο επιδιώκει οι μαθητές από τη μια να συνεργαστούν και να αναλάβουν σε μεγάλο βαθμό ενεργητικό ρόλο στην ομάδα, διαμορφώνοντας οι ίδιοι τους άξονες στους οποίους θα κινηθούν οι εργασίες τους και από την άλλη να αναλάβουν την ευθύνη να προτείνουν διαδικτυακά έναν λογοτέχνη. Σημείο αναφοράς στην προσπάθεια αποτελεί η προσέγγιση του μαθήματος της λογοτεχνίας με την

αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθώς και η χρήση διαδικτυακών περιβαλλόντων προκειμένου οι μαθητές να αντιληφθούν πως το διαδίκτυο, εκτός από τη δυνατότητα επικοινωνίας που τους παρέχει, τους δίνει και τη δυνατότητα να προτείνουν σε όλους τους χρήστες του τους συγγραφείς ή/και ποιητές που οι ίδιοι θεωρούν σημαντικούς.

Ιδιαίτερα κρίσιμος στην όλη διαδικασία είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού, καθώς η εκχώρηση ευθύνης και αρμοδιοτήτων στους μαθητές δε σηματοδοτεί την αναγωγή του σε θεατή. Καλείται να συντονίσει τις ομάδες, να φροντίσει για την τήρηση του χρονοδιαγράμματος του σεναρίου και το κυριότερο να συζητά με τους μαθητές σε κάθε στάδιο της πορείας εφαρμογής ώστε να αντιλαμβάνονται και οι ίδιοι τον απώτερο σκοπό που εξυπηρετούν οι δραστηριότητες τους.

Για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που προτείνονται στη συνέχεια, όπως ο αυτόματος χωρισμός ομάδων από ένα διαδικτυακό πρόγραμμα και η συμμετοχή στη διαδικασία ιδεοθύελλας (brainstorming) ή στη διαδικτυακή συζήτηση, αλλά και την πραγματοποίηση κάποιων εργασιών σε ατομικό επίπεδο, ιδανικό θα ήταν να υπάρχει η δυνατότητα προσωπικής χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή (σταθερού, φορητού ή tablet) για κάθε μαθητή. Επειδή δυστυχώς για τα δεδομένα της σημερινής ελληνικής τάξης αυτό είναι δύσκολο, οι προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν ανά ομάδα και να κατατίθενται διαδοχικά οι απόψεις των μελών στους χώρους συζήτησης με αναγραφή της ταυτότητας του κάθε μέλους της ομάδας.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να γνωρίσουν οι μαθητές την ύπαρξη διαδικτυακών εργαλείων που εξυπηρετούν τον χωρισμό ενός συνόλου ατόμων σε ομάδες εργασίας.
- Να γνωρίσουν ιστότοπους που έχουν κατασκευαστεί για τη μελέτη της λογοτεχνίας ή/και για να αναδείξουν έλληνες λογοτέχνες και το έργο τους διαδικτυακά.

- Να γνωρίσουν δυνατότητες που τους προσφέρει το διαδίκτυο για να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις, από απλοί θεατές/αναγνώστες να γίνουν δημιουργοί και να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη που αυτό συνεπάγεται.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

- Να γνωρίσουν οι μαθητές μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων ιστοσελίδων τον τρόπο με τον οποίο φορείς ή πρόσωπα προσεγγίζουν συγκεκριμένους λογοτέχνες και να εντοπίσουν ποια στοιχεία της ζωής, της προσωπικότητας και του έργου τους προκρίνονται.
- Να γνωρίσουν συγκεκριμένες ιστοσελίδες με λογοτεχνικό περιεχόμενο και μέσω προσεκτικής μελέτης να κατανοήσουν τη φιλοσοφία που υιοθετείται στον τρόπο κατασκευής τους.
- Να γνωρίσουν λεπτομέρειες για τη ζωή και το έργο του λογοτέχνη που θα επιλέξουν.

Γραμματισμοί

- Να μπορούν οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία που βοηθούν στην ανταλλαγή απόψεων και στην ανατροφοδότηση των μελών της ομάδας.
- Να μπορούν ακολουθώντας την πορεία αναζήτηση-αξιολόγηση-δημοσίευση να αξιοποιήσουν τις πληροφορίες που θα αντλήσουν από το διαδίκτυο για τον λογοτέχνη που θα προτείνουν.
- Να μπορούν να αναρτούν τις απόψεις τους σε ιστοχώρους που θεωρούν κατάλληλους για τη γνωριμία ενός λογοτέχνη με το αναγνωστικό κοινό.
- Να μπορούν να διαμορφώνουν διαδικτυακά περιβάλλοντα σύμφωνα με τις προσωπικές τους επιλογές ώστε να τα κάνουν ελκυστικά για τους χρήστες του διαδικτύου.

Διδακτικές πρακτικές

Βασική επιδίωξη του σεναρίου αποτελεί η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, η οποία «εξασφαλίζεται με αβίαστο τρόπο στα πλαίσια της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας» (Ματσαγγούρας 1995: 14). Στην πράξη, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ο εκπαιδευτικός συμμετέχει διακριτικά ως σύμβουλος και βοηθά τους μαθητές να καθορίσουν και να υλοποιήσουν την πορεία των εργασιών τους. Επίσης, αν του ζητηθεί, αποσαφηνίζει πιθανά σημεία σύγχυσης και παρέχει τις απαραίτητες διευκρινίσεις. Τέλος, αν οι ομάδες παρουσιάσουν προβλήματα συνεργασίας ή δηλώσουν αδυναμία σε κάποιο σημείο της πορείας εφαρμογής, ο εκπαιδευτικός δεν αναλαμβάνει να λύσει τα προβλήματα αυτά, αλλά υποδεικνύει πιθανούς τρόπους επίλυσής τους (Ματσαγγούρας 1995: 113). Με τη συγκεκριμένη επιλογή μέρος της ευθύνης εφαρμογής επωμίζονται οι ίδιοι οι μαθητές, οι οποίοι εκτός από τον ρόλο του διεκπεραιωτή αναλαμβάνουν σε έναν βαθμό και τον ρόλο του ρυθμιστή της πορείας των εργασιών.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στα σχολικά εγχειρίδια των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας όλων των τάξεων του Γυμνασίου και του Λυκείου οι μαθητές έρχονται σε επαφή, μελετούν και κατά κάποιο τρόπο αξιολογούν λογοτεχνικά κείμενα που στη μεγάλη τους πλειοψηφία αποτελούν αποσπάσματα από το λογοτεχνικό έργο ελλήνων συγγραφέων και ποιητών. Ποτέ σε όλη τη διάρκεια της μαθητικής τους πορείας δεν τους ζητείται να επιλέξουν οι ίδιοι έναν λογοτέχνη που γνώρισαν μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια και να τον προτείνουν για μελέτη σε άλλους, είτε μαθητές είτε εν δυνάμει αναγνώστες, και μάλιστα διαδικτυακά. Το παρόν σενάριο ξεκινά, επομένως, με την προσδοκία να καλύψει αυτό το κενό και να δώσει στους μαθητές τη δυνατότητα να προτείνουν προς

μελέτη στο αναγνωστικό κοινό που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο έναν λογοτέχνη με τον οποίο ασχολήθηκαν κάποια στιγμή στο μάθημα της Λογοτεχνίας.

Επειδή, σύμφωνα με τον τίτλο του σεναρίου, οι μαθητές προτείνουν έναν λογοτέχνη με σημείο αναφοράς τα σχολικά εγχειρίδια, απαραίτητο είναι να συμφωνηθεί εξ αρχής πως η πρότασή τους θα αφορά έλληνα λογοτέχνη και μάλιστα έναν από αυτούς που διάβασαν στη μαθητική τους πορεία. Ο παραπάνω περιορισμός προτείνεται για να μην εμπλακούμε στη χρονοβόρα αναζήτηση διαδικτυακού υλικού για ξένους λογοτέχνες –ενδεχομένως και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας– ή για έλληνες λογοτέχνες εκτός σχολικών εγχειριδίων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια της εξαετούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέχρι την αποφοίτηση από το Λύκειο έρχονται σε επαφή στο πλαίσιο του μαθήματος της Λογοτεχνίας με πληθώρα λογοτεχνών και λογοτεχνικών έργων προερχόμενων ενίοτε από τον ίδιο δημιουργό. Η ενασχόληση αυτή, εκτός από τις όποιες λογοτεχνικές γνώσεις έχει προσφέρει, έχει κατά κάποιο τρόπο δημιουργήσει και μια συγκεκριμένη οπτική/αντίληψη στους μαθητές για τον τρόπο διδασκαλίας και αξιολόγησης του μαθήματος της λογοτεχνίας. Από την άλλη πλευρά, η προγενέστερη εμπλοκή των μαθητών στην εφαρμογή σεναρίων διδασκαλίας με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, που καταγράφεται και στις προϋποθέσεις της παρούσας εφαρμογής, έχει πιθανώς οδηγήσει στην προσθήκη νέων γραμματισμών στη μαθητική ταυτότητα ή έχει, έστω, αναδείξει έναν διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας/μελέτης της λογοτεχνίας πέρα από τον παραδοσιακό, χωρίς αυτό να σημαίνει απόρριψη του τελευταίου.

Σε σχέση με τα παραπάνω η παρούσα διδακτική πρόταση αποτελεί μια προσπάθεια να «προχωρήσουν» οι μαθητές ένα ακόμη βήμα και να αναλάβουν οι ίδιοι την ευθύνη να προτείνουν έναν λογοτέχνη στους υπόλοιπους αναγνώστες μέσω του διαδικτύου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ αποτελεί σημείο αναφοράς του παρόντος σεναρίου. Αυτό στην πορεία εφαρμογής γίνεται εμφανές τόσο στον τρόπο επικοινωνίας των μαθητών με τον εκπαιδευτικό και μεταξύ τους όσο και στον τρόπο υλοποίησης των επιμέρους δραστηριοτήτων, όπως και στο οριζόμενο ως παραδοτέο υλικό, τη συγκεκριμένη ανάρτηση στο διαδίκτυο σε περιβάλλον επιλογής των ίδιων των μαθητών.

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, στο οποίο παρατηρείται «σθεναρή αντίσταση στην ενσωμάτωση της καινοτομίας και της χρήσης των ΤΠΕ» (Αποστολίδου 2012: 4), η παρούσα πρόταση αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί προωθεί την ενεργητική εμπλοκή των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας επιδιώκοντας μάλιστα να μετατρέψει τους μαθητές σε δημιουργούς ψηφιακού/διαδικτυακού υλικού για το συγκεκριμένο μάθημα.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Σύμφωνα με τις επιλογές των μαθητών.

Υποστηρικτικό υλικό

Μη λογοτεχνικά κείμενα

Ο εκπαιδευτικός θα προτείνει υλικό ανάλογα με τις επιλογές των μαθητών.

Βίντεο

Ο εκπαιδευτικός θα προτείνει βίντεο ανάλογα με τις επιλογές των μαθητών.

Ιστοσελίδες

[Ανεμόσκαλα](#), Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων και Σώματα Κειμένων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποητές, Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα [12/7/2014]

[Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#), Νέα Ελληνική Λογοτεχνία και Πολιτισμός [12/7/2014]

[Λογοτεχνικές \(ιστο\)σελίδες](#), Εθνικό Κέντρο Βιβλίου [12/7/2014]

[Ψηφιακό Σχολείο](#) – Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία [12/7/2014]

[Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης](#), Ιστότοπος για τον συγγραφέα από τον Νεκτάριο Γ. Μαμαλούγκο [12/7/2014]

Επίσημος Ιστότοπος της [Εταιρείας Παπαδιαμαντικών Σπουδών](#) με σκοπό τη μελέτη και τη διάδοση του έργου του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη [12/7/2014]

[Σελίδα για τον Μανόλη Αναγνωστάκη στο Facebook](#), [12/7/2014]

[Σελίδα για τον Μ. Καραγάτση στο Facebook](#) [12/7/2014]

[Ιστοσελίδα για τον ποιητή Γιώργο Σεφέρη](#) από μαθητές του 14^{ου} Γυμνασίου Περιστερίου [12/7/2014]

[Άρθρο της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία*](#): «Άλις Μάνρο. Εξομολογητική όσο ποτέ. Στο τελευταίο της βιβλίο *Ακριβή μου ζωή*»

[Άρθρο της εφημερίδας *Το Βήμα* \(αναδημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του περιοδικού *Εντευκτήριο*\)](#): «Άλις Μονρό. Μια νομπελίστρια εξομολογείται»

[Blogger](#), πλατφόρμα δημιουργίας ιστολογίου με λογαριασμό Google [12/7/2014]

[Weebly](#), πλατφόρμα δημιουργίας ιστοσελίδας [12/7/2014]

[Padlet](#), διαδικτυακός πίνακας ανακοινώσεων [12/7/2014]

[TeamUp](#), διαδικτυακή εφαρμογή που δημιουργεί ομάδες με βάση τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των συμμετεχόντων με τη δυνατότητα ηχογράφησης της προόδου εργασιών της κάθε ομάδας [12/7/2014]

[UDL Book Builder](#), ιστότοπος δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου [12/7/2014]

[Yumpu](#), ιστότοπος δημιουργίας ψηφιακού περιοδικού [12/7/2014]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Κατά την πρώτη ώρα οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου και κάθονται σε τυχαία θέση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Θεωρείται δεδομένο ότι οι μαθητές είναι εγγεγραμμένα μέλη με κωδικούς χρήστη σε μια πλατφόρμα ψηφιακής τάξης (Moodle, Edmodo κτλ.) από προηγούμενη εφαρμογή διδακτικού σεναρίου με την αξιοποίηση των ΤΠΕ ώστε ο εκπαιδευτικός να μπορεί άμεσα να τους διαμοιράζει ψηφιακό υλικό για την πορεία των εργασιών της ομάδας τους ή την ενημέρωση της ολομέλειας. Επίσης δεδομένο θεωρείται πως ο εκπαιδευτικός έχει ήδη συζητήσει με τους μαθητές σχετικά με το σενάριο που στις επόμενες οκτώ ώρες θα εφαρμόσουν στην αίθουσα διδασκαλίας ή στο εργαστήριο πληροφορικής.

Ο εκπαιδευτικός εισέρχεται στη διαδικτυακή εφαρμογή TeamUp (<http://teamup.aalto.fi/>) και δημιουργεί μπροστά στους μαθητές μια νέα τάξη καταγράφοντας μόνο τα μικρά τους ονόματα. Στη συνέχεια, εισέρχεται στο περιβάλλον της εφαρμογής και προσθέτει κάποια χαρακτηριστικά στην καρτέλα του κάθε μαθητή. Έπειτα ζητά από την εφαρμογή να χωρίσει τους μαθητές σε ομάδες και διαμοιράζει τη διεύθυνση (URL) στην ψηφιακή τάξη για να εισέλθουν και οι ίδιοι στο περιβάλλον του TeamUp και να δουν σε ποια ομάδα ανήκουν. Οι ομάδες είναι έξι και είναι τετραμελείς ή πενταμελείς, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών του τμήματος.

Η παραπάνω δραστηριότητα έχει στόχο να προβληματίσει τους μαθητές αναφορικά με τα ορθολογικά, ενδεχομένως, κριτήρια με τα οποία η ψηφιακή εφαρμογή κατέληξε στη συγκεκριμένη επιλογή ομάδων. Οι μαθητές, έχοντας προηγούμενη εμπειρία χωρισμού της τάξης σε ομάδες και έχοντας κατά πάσα πιθανότητα διαφωνήσει για τα κριτήρια διαμόρφωσής τους από τον εκπαιδευτικό, καλούνται τώρα να ενταχθούν σε ομάδες για τις οποίες αποφάσισε μια «μηχανή». Επομένως, με αφορμή αυτήν την εφαρμογή, ο εκπαιδευτικός συζητά μαζί τους για τα νέα δεδομένα και ζητά την άποψή τους για τις όποιες διαφορές ανιχνεύουν ανάμεσα στον τρόπο που μέχρι τώρα χωρίζονταν σε ομάδες (απόφαση εκπαιδευτικού, απόφαση της ολομέλειας μετά από συζήτηση ή τυχαία επιλογή με κλήρωση) και στην αξιοποίηση της διαδικτυακής εφαρμογής. Με τη συζήτηση ο εκπαιδευτικός επιχειρεί να διαπιστώσει τον βαθμό στον οποίο οι μαθητές θεωρούν πιο

εύστοχη/επιτυχημένη/καλύτερη τη δημιουργία ομάδων με τρόπο τυχαίο, με απόφαση της ολομέλειας ή με απόφαση του εκπαιδευτικού παρά με τα ορθολογικά κριτήρια μιας ψηφιακής εφαρμογής που δεν ξέρει τα πρόσωπα, αλλά λειτουργεί με βάση έναν συγκεκριμένο αλγόριθμο προγραμματισμού, καθώς και τους λόγους που τους οδήγησαν στην άποψή τους.

Αφού οι μαθητές έλθουν ως ομάδα πια στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ο εκπαιδευτικός διαμοιράζει έναν ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων Padlet (<http://padlet.com/>) έχοντας γράψει στο πάνω μέρος του τη λέξη «λογοτέχνης». Εφαρμόζοντας τη μέθοδο της ιδεοθύελλας (brainstorming) τους ζητά να γράψουν σε αυτόν όποιες λέξεις (όχι προτάσεις) τους έρχονται στο μυαλό όταν βλέπουν τη λέξη «λογοτέχνης». Με αφορμή τις λέξεις που θα προκύψουν ξεκινά συζήτηση ζητώντας από τις ομάδες να προσδιορίσει η καθεμία με συντομία αυτές κατέγραψε. Αν κάποιος μαθητής έχει γράψει το όνομα ενός συγκεκριμένου συγγραφέα ή ποιητή, ο εκπαιδευτικός ζητά να δικαιολογηθεί η όποια επιλογή, αφήνοντάς τους να εκφραστούν ελεύθερα δείχνοντας την προτίμησή τους προς κάποιον ή κάποιους άλλους λογοτέχνες.

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναδειχθεί η άποψη των μαθητών για τους λογοτέχνες, να τεκμηριωθούν οι επιμέρους απόψεις τους, ακόμη και να εξαχθούν συμπεράσματα για το ποιους λογοτέχνες από όσους γνώρισαν μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας θεωρούν σημαντικούς. Μέσα από τη συζήτηση και τη θέση που κάθε ομάδα υιοθετεί θα προκύψει ως αβίαστη κατάληξη και η επιλογή της να προτείνει στη συνέχεια έναν λογοτέχνη.

Για να διευκολυνθεί η διαδικασία επιλογής των ομάδων ο εκπαιδευτικός διαμοιράζει έναν νέο πίνακα ανακοινώσεων Padlet στον οποίο οι μαθητές καλούνται

να γράψουν ολόκληρες προτάσεις (μία ανά μαθητή) για τους λόγους για τους οποίους θα πρότειναν έναν συγκεκριμένο λογοτέχνη².

Με τη δραστηριότητα αυτή ο εκπαιδευτικός επιδιώκει να παρακινήσει τους μαθητές να προβληματιστούν για την επιλογή τους και να προσπαθήσουν να την τεκμηριώσουν, κατά το δυνατόν, σε επίπεδο τάξης (ή ομάδας αν ισχύουν οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις και χρησιμοποιεί ο κάθε μαθητής τον δικό ηλεκτρονικό υπολογιστή). Η ανάρτηση του συνόλου των απόψεων σε έναν ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων τους ωθεί στη διατύπωση συγκροτημένου λόγου και βοηθά στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τους σε ένα επίπεδο περισσότερο επίσημο από αυτό που έχουν συνηθίσει ανταλλάσσοντας απόψεις προφορικά. Από την άλλη πλευρά η διατύπωση μόνο ολοκληρωμένων προτάσεων και όχι ολόκληρων παραγράφων δίνει την εντύπωση μειωμένης δυσκολίας και κόπου, άρα οι μαθητές εμπλέκονται στη διαδικασία με λιγότερες αντιδράσεις.

Πριν το τέλος της ώρας η κάθε ομάδα πρέπει να έχει αποφασίσει για τον λογοτέχνη με τον οποίο θα ασχοληθεί. Οι επιλογές αυτές καταγράφονται από τον εκπαιδευτικό και αναρτώνται στην ψηφιακή τάξη. Η πραγματοποίηση της επιλογής των μαθητών από την πρώτη ώρα δίνει στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα έως την επόμενη συνάντηση να διερευνήσει και να αναρτήσει υλικό σχετικό με αυτές προκειμένου οι μαθητές να κινηθούν στην έρευνα/μελέτη τους έχοντας ένα πρώτο σημείο αναφοράς αντί να αναζητούν πληροφορίες μέσα από μηχανές αναζήτησης. Ο κύριος προσανατολισμός του εκπαιδευτικού είναι να εντοπίσει ιστοσελίδες στις οποίες βρίσκονται αναρτημένα ολόκληρα έργα των λογοτεχνών που προτείνουν οι μαθητές, από τη μια για να γνωρίσουν ιστότοπους στους οποίους μπορούν να διαβάσουν λογοτεχνικά έργα και από την άλλη για να τους ωθήσει έμμεσα στην ανάγνωση λογοτεχνικών έργων στο πλαίσιο της συγκεκριμένης εφαρμογής.

² Αν υπάρχει δυνατότητα ηλεκτρονικού υπολογιστή ανά άτομο τότε δημιουργείται ένας πίνακας ανά ομάδα, διαφορετικά ένας κοινός πίνακας για όλες τις ομάδες, στον οποίο, αν κάποιο μέλος ομάδας το επιθυμεί, η άποψή του συνοδεύεται με τη δήλωση της ταυτότητάς του.

2η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής ή αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής ή στην αίθουσα διδασκαλίας (υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις) και κάθονται ανά ομάδα. Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να εισέλθουν στην ψηφιακή τάξη, στην οποία έχει αναρτήσει υπερσυνδέσμους σύμφωνα με την επιλογή της κάθε ομάδας, τους οποίους πρέπει να επισκεφθούν. Οι υπερσύνδεσμοι είναι αναρτημένοι στον χώρο της ολομέλειας της ψηφιακής τάξης για να μπορούν όλοι, ανεξάρτητα από την επιλογή της ομάδας τους, να τους επισκέπτονται. Η επιλογή τους έχει γίνει με στόχο οι μαθητές να αποκτήσουν μια αφετηρία για την προσπάθειά τους.

Θεωρώντας ότι κάποιες ομάδες μαθητών θα επιλέξουν έναν έλληνα ποιητή και κάποιες άλλες ομάδες έναν έλληνα συγγραφέα, ενδεικτικοί υπερσύνδεσμοι, εκτός αυτών που θα αφορούν συγκεκριμένους λογοτέχνες, θα μπορούσαν να είναι: [Ανεμόσκαλα](#), [Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#), [Λογοτεχνικές \(ιστο\)σελίδες](#), [Ψηφιακό Σχολείο](#) – Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, [Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης](#), Επίσημος ιστότοπος της [Εταιρείας Παπαδιαμαντικών Σπουδών](#), [σελίδα για τον Μανόλη Αναγνωστάκη στο Facebook](#), [σελίδα για τον Μ. Καραγάτση στο Facebook](#), [ιστοσελίδα για τον ποιητή Γιώργο Σεφέρη](#) από μαθητές του 14^{ου} Γυμνασίου Περιστερίου.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί πως υπάρχει το ενδεχόμενο κάποιες ομάδες μαθητών να επιθυμούν εξ αρχής να επιλέξουν τον ίδιο συγγραφέα ή ποιητή, ή να έλθουν στη δεύτερη συνάντηση με αίτημα αλλαγής λογοτέχνη και επιλογής κάποιου τον οποίο άλλη ομάδα έχει ήδη επιλέξει. Σε αυτήν την περίπτωση ο εκπαιδευτικός επισημαίνει στις ομάδες πως είναι καλύτερα να μην υπάρχει κοινή επιλογή για να μην αναπτυχθούν ανταγωνιστικές τάσεις μεταξύ των ομάδων. Ακόμη, τονίζει πως οι υπερσύνδεσμοι που προτείνει ο ίδιος είναι απλώς ενδεικτικοί και δεν έχουν σκοπό να εξαντλήσουν το θέμα, γεγονός που σημαίνει ότι μπορούν να συνεχίσουν και οι ίδιοι τη δική τους διερεύνηση.

Η παράθεση των ιστοσελίδων έχει στόχο να ενημερώσει τους μαθητές για τους δυνατούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να προσεγγιστεί η παρουσίαση ενός λογοτέχνη και του έργου του. Η γνώση αυτή λειτουργεί ως ένα σημείο αναφοράς ώστε να μην πελαγοδρομούν αναζητώντας τον δικό τους τρόπο παρουσίασης και δημιουργώντας τον εκ του μηδενός. Τους δίνεται λοιπόν η δυνατότητα να κρατήσουν σημειώσεις για όσα σημεία βρίσκουν ενδιαφέροντα και να συζητήσουν στην ομάδα ποια από αυτά θα ενσωματώσουν στη συνέχεια στο παραδοτέο έργο τους και ποια θα αγνοήσουν προσθέτοντας δικά τους.

Σκόπιμο είναι, ακόμη, ο εκπαιδευτικός να παρουσιάσει με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα λεπτομέρειες κάποιων ιστοσελίδων, όπως αυτές που έχουν δημιουργηθεί από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου στο πλαίσιο αφιερωμάτων σε έλληνες συγγραφείς και ποιητές και να συζητήσει με τους μαθητές αναλυτικά για την επιλογή του περιεχομένου τους, την αισθητική τους και το πόσο ελκυστικές είναι για τον αναγνώστη τους. Επίσης, καλό είναι να παρουσιάσει την ιστοσελίδα της Ανεμόσκαλας, καθώς και τον ιστότοπο του Ψηφιακού Σχολείου (Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία): πρόκειται για διαδικτυακούς τόπους με νέα αισθητική προσέγγιση και διαδραστικές δυνατότητες. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να διαπιστώσουν στην πράξη την εξέλιξη στον τρόπο παρουσίασης των λογοτεχνών στο διαδίκτυο, καθώς, για παράδειγμα, η ιστοσελίδα για τον Ρίτσο (ΕΚΕΒΙ) είναι κατασκευασμένη το 2009, ενώ οι ιστοσελίδες της Ανεμόσκαλας και του Ψηφιακού Σχολείου βρίσκονται σε εξέλιξη και ανανεώνονται διαρκώς ως προς το περιεχόμενό τους.

Πρέπει, με τη συνδρομή του εκπαιδευτικού, στο τέλος της ώρας οι ομάδες να έχουν ξεκαθαρίσει τους βασικούς άξονες πάνω στους οποίους θα κινηθούν στην παρουσίασή τους. Για τον λόγο αυτό ενθαρρύνονται να κρατούν σημειώσεις σε χαρτί ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή για τα σημεία που κρίνουν ενδιαφέροντα ή δυσνόητα, για να μπορέσουν κατά την επόμενη ώρα, με βάση αυτές, να σχεδιάσουν με ακρίβεια την πρότασή τους. Εννοείται πως οι εν λόγω υπερσύνδεσμοι παραμένουν

αναρτημένοι στην ψηφιακή τάξη κατά τη διάρκεια της εφαρμογής για να έχουν οι μαθητές τη δυνατότητα να επανέρχονται όποτε επιθυμούν και να αντλούν το υλικό που τους ενδιαφέρει.

Πριν το τέλος της ώρας ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να αρχίσουν την ανταλλαγή απόψεων στην ψηφιακή τάξη και να απευθύνουν ερωτήσεις στους συμμαθητές τους ή να καταθέτουν τον προβληματισμό τους ώστε κατά την επόμενη ώρα να έρθουν με όσο το δυνατόν αποκρυσταλλωμένες απόψεις για το «πώς» θα προτείνουν τον λογοτέχνη που τους ενδιαφέρει.

3η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές έρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας και κάθονται ανά ομάδα μετά την απαραίτητη διευθέτηση των θρανίων. Ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια ενός φορητού ηλεκτρονικού υπολογιστή (laptop) και ενός βιντεοπροβολέα παρουσιάζει στην ολομέλεια από τη σελίδα της ψηφιακής τάξης, τον πίνακα στον οποίο αναφέρεται η επιλογή λογοτέχνη της κάθε ομάδας.

Στη συνέχεια ζητά από τους μαθητές να συμβουλευτούν τις σημειώσεις τους από την προηγούμενη συνάντηση ή από την προεργασία που πιθανώς έκαναν στο σπίτι και να διατυπώσουν τις απορίες, τις δυσκολίες ή/και τον προβληματισμό τους ώστε να είναι σαφές ποια θα είναι τα επόμενα βήματα της κάθε ομάδας. Ακόμη, τους ζητά να δηλώσουν σε ποιο σημείο βρίσκονται: αν έχουν, δηλαδή, αρχίσει να αναζητούν υλικό για τον λογοτέχνη που τους ενδιαφέρει και αν έχουν εντοπίσει αποσπάσματα του έργου του στα σχολικά εγχειρίδια του Γυμνασίου και του Λυκείου. Καταγράφει ο ίδιος στον πίνακα της ψηφιακής τάξης το σημείο αφετηρίας της κάθε ομάδας ώστε κατά τις επόμενες συναντήσεις, μέσα από την καταγραφή των εργασιών των μελών, να διαπιστώνεται η πρόοδος της καθεμιάς. Με την επιλογή αυτή επιτυγχάνεται η ύπαρξη ενός πλάνου εργασιών των ομάδων και των μελών τους: αν αυτό επικαιροποιείται διαρκώς και είναι αναρτημένο στην ψηφιακή τάξη λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για όλους και μειώνεται ο κίνδυνος κάποιες ομάδες να καθυστερήσουν στις δραστηριότητές τους.

Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση των αποριών των μαθητών και δοθούν οι απαραίτητες διευκρινίσεις έρχεται η στιγμή να αποφασίσουν οι ομάδες τον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάσουν στον παγκόσμιο ιστό την πρότασή τους. Αν και θεωρείται δεδομένο ότι μαθητές της Γ΄ Λυκείου που έχουν εμπλακεί σε αντίστοιχες εφαρμογές διδακτικών σεναρίων, καθώς και σε ερευνητικές εργασίες έχουν εμπειρία από διαδικτυακά Web2.0 εργαλεία, καλό είναι ο εκπαιδευτικός να τους ενημερώσει για κάποιες διαθέσιμες εφαρμογές για να τους βοηθήσει στην επιλογή τους.

Επομένως, προκειμένου να αποφασίσουν οι μαθητές για το ψηφιακό εργαλείο προβολής της πρότασής τους τούς θυμίζει/επιδεικνύει την πλατφόρμα δημιουργίας ιστολογίου με λογαριασμό Google [Blogger](#), την πλατφόρμα δημιουργίας ιστοσελίδας [Weebly](#), κάποιους ιστότοπους δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου/περιοδικού, όπως τους <http://bookbuilder.cast.org/> και <http://www.yumpu.com/el/>. Τέλος, τους αναφέρει πως η ιστοσελίδα του σχολείου είναι πάντα διαθέσιμη να φιλοξενήσει τις εργασίες τους. Επισημαίνει πως μπορούν να δημιουργήσουν τη σελίδα του λογοτέχνη στο Facebook με την προϋπόθεση, ασφαλώς, πως δεν υπάρχει ήδη. Η καταγραφή των ψηφιακών αυτών εργαλείων είναι ενδεικτική και ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει οποιοδήποτε άλλο με το οποίο είναι εξοικειωμένος. Από την άλλη μεριά και οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν κάποιο εργαλείο που έχουν ξαναχρησιμοποιήσει στο παρελθόν και τους είναι εύκολο να χειριστούν.

Το σημαντικό στο σημείο αυτό είναι να γίνει συζήτηση για τις δυνατότητες του κάθε ψηφιακού εργαλείου και να αναδειχθούν τα θετικά και τα αρνητικά του στοιχεία ώστε οι μαθητές να καταλήξουν στην όποια επιλογή όχι αβασάνιστα ή τυχαία, αλλά αφού προβληματιστούν και κρίνουν ποιο θα εξυπηρετήσει με τον καλύτερο τρόπο την προσπάθειά τους. Αυτό ασφαλώς προϋποθέτει, σε κάποιο βαθμό, γνώση των δυνατοτήτων των εργαλείων. Αν αυτή δεν υπάρχει στο συγκεκριμένο τμήμα της Γ΄ Λυκείου, ο εκπαιδευτικός έχει φροντίσει να επιλέξει μια ενδεικτική αναφορά σε κάθε εργαλείο και παρουσιάζει στους μαθητές σελίδες δημιουργημένες με αυτά που θα

τους ενδιαφέρουν, ζητώντας τη γνώμη τους για τις δυνατότητες ή/και τα μειονεκτήματά τους.

Στη συνέχεια επιχειρείται η διανομή εργασιών στα μέλη των ομάδων. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως κάθε μαθητής αναλαμβάνει συγκεκριμένο έργο στο πλαίσιο της ομάδας. Κατά τη διάρκεια της συνεργασίας αυτής ο εκπαιδευτικός κρατά σημειώσεις για όσα συζητά η κάθε ομάδα για να τις αναρτήσει στη συνέχεια στην ψηφιακή τάξη ώστε να βλέπουν όλοι οι μαθητές τον τρόπο εργασίας των υπολοίπων. Ο στόχος είναι η πορεία των εργασιών να είναι γνωστή σε όλους τους συμμετέχοντες, ανεξάρτητα από το θέμα της κάθε ομάδας, για να «δανείζονται» όσοι επιθυμούν ιδέες και πρακτικές προκειμένου να βελτιωθούν σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο.

Οι επιμέρους άξονες στους οποίους, ενδεικτικά, αναμένεται να κινηθούν οι ομάδες είναι (α) στοιχεία βιογραφίας του λογοτέχνη, (β) εργογραφία, μεταφράσεις του έργου του (γ) μελέτες/άρθρα για τον λογοτέχνη-κρίσεις-σχόλια, (δ) ανθολογημένα αποσπάσματα του έργου του και (ε) πολυμεσικό υλικό, όπως φωτογραφικά, ηχητικά και άλλα ντοκουμέντα, τηλεοπτικά και κινηματογραφικά ντοκιμαντέρ-αφιερώματα στον λογοτέχνη.

Στην περίπτωση που κάποιες ομάδες επιλέξουν άλλους άξονες, λίγο ή πολύ διαφορετικούς, ο εκπαιδευτικός κρίνει αν πρέπει να ενημερώσει για τις επιπλέον παραμέτρους που πρέπει να συνεξετάσουν με βάση τις υπάρχουσες πρακτικές παρουσίασης των λογοτεχνών ή να τις αφήσει να κινηθούν προς την κατεύθυνση της επιλογής τους.

Στη συνέχεια, οι μαθητές (αν υπάρχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής ανά άτομο) ή οι ομάδες (αν υπάρχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής ανά ομάδα) αρχίζουν την αναζήτηση υλικού, την ταξινόμηση, την αξιολόγηση και την αποθήκευσή του σύμφωνα με το πλάνο εργασιών που συζητήθηκε και αποφασίστηκε στο πλαίσιο της ομάδας. Επειδή για την τελική απόφαση/επιλογή του υλικού που θα αναρτηθεί στο διαδίκτυο θα χρειαστεί να συνέλθει εκ νέου η κάθε ομάδα, καλό είναι να αναλάβει ένα μέλος της τη συγκέντρωσή του για να αποφευχθεί τυχόν απώλεια. Το μέλος αυτό

θα χρησιμοποιήσει την ψηφιακή τάξη για να αναρτά το επεξεργασμένο ή μη ψηφιακό υλικό ώστε να μπορούν όλοι οι μαθητές να βλέπουν ό,τι συγκεντρώνει η κάθε ομάδα· ο εκπαιδευτικός θα επικαιροποιεί διαρκώς τον πίνακα με την πρόοδο εργασιών των ομάδων. Η δραστηριότητα αυτή έχει στόχο να δώσει στην ομάδα την ευκαιρία να ικανοποιήσει τη φυσική τάση της ανακοίνωσης και παρουσίασης του έργου της και παράλληλα την ευκαιρία να κρίνει το έργο των άλλων ομάδων σε σχέση με το δικό της. Με τον τρόπο αυτό η όλη διαδικασία προσφέρει ανατροφοδότηση, αλλά και ευκαιρίες προβληματισμού (Ματσαγούρας 1995: 87).

Με βάση τους πέντε ενδεικτικούς προαναφερόμενους άξονες οι ομάδες αναμένεται να ορίσουν διαφορετικό πεδίο έρευνας/εργασίας για κάθε μέλος τους. Αυτό θα γίνει με επιμέλεια και θα παραδοθεί στον εκπαιδευτικό ένα πλάνο στο οποίο θα αναγράφονται με λεπτομέρειες οι εργασίες που αναλαμβάνει το κάθε μέλος ώστε να είναι ξεκάθαρο τι θα πρέπει να παραδώσει/αναρτήσει ολοκληρωμένο την έκτη ώρα. Έτσι, ενδεικτικά, ο μαθητής που θα αναλάβει τη συλλογή στοιχείων βιογραφίας του λογοτέχνη μπορεί να παραδώσει μια διαδραστική ψηφιακή χρονογραμμή (προτεινόμενα ψηφιακά εργαλεία: <http://www.timetoast.com/>, <http://timerime.com/>) εμπλουτισμένη με υπερσυνδέσμους που θα αναδεικνύουν σημεία σταθμούς στην πορεία της ζωής του λογοτέχνη. Αντίστοιχα, όποιος αναλάβει την εργογραφία μπορεί να παραδώσει έναν πίνακα ή και πάλι μια χρονογραμμή με τα έργα του λογοτέχνη και υπερσυνδέσμους που παραπέμπουν σε κριτική του κάθε έργου από συγχρόνους ή μεταγενέστερους του λογοτέχνη κριτικούς. Όποιος αναλάβει το πεδίο με τις μελέτες και τα άρθρα για τον λογοτέχνη μπορεί να δημιουργήσει έναν πίνακα με κάποια χαρακτηριστικά άρθρα και να γράψει μια μικρή αναφορά για το καθένα ώστε ο μελλοντικός εν δυνάμει αναγνώστης να αξιολογήσει αν θα διαβάσει μια μελέτη ή ένα άρθρο που αναφέρεται εδώ. Όποιος αναλάβει το πολυμεσικό υλικό θα πρέπει να παραδώσει έναν πίνακα ή μια παρουσίαση με λογισμικό παρουσιάσεων (π.χ. με Power Point) στην οποία θα υπάρχει ο κατάλληλος υπερσύνδεσμος και μια περιγραφή του υλικού στο οποίο παραπέμπει· στη συνέχεια η παρουσίαση αυτή θα αναρτηθεί

στην πλατφόρμα Slideshare (<http://www.slideshare.net/>) για να μπορεί να ενσωματωθεί στη διαδικτυακή εφαρμογή που θα φιλοξενήσει την πρόταση για τον λογοτέχνη.

Επειδή όλα τα μέλη της ομάδας θα πρέπει να έλθουν σε επαφή με το λογοτεχνικό έργο του δημιουργού που προτείνει η ομάδα, το καθένα, εκτός από την όποια άλλη εργασία αναλάβει, έχει την υποχρέωση να επιλέξει ένα απόσπασμα ή ένα ολόκληρο έργο του λογοτέχνη και να δημιουργήσει μια σύντομη παρουσίαση για αυτό, αναφέροντας κάποια στοιχεία για το θέμα του, τα πρόσωπα που συμμετέχουν, τις τεχνικές αφήγησης και τη γλώσσα του. Οι παρουσιάσεις αυτές θα ενταχθούν στον άξονα με τα ανθολογημένα αποσπάσματα του έργου του λογοτέχνη, πεδίο που δεν πρέπει να επωμιστεί ένα μόνο μέλος της ομάδας, καθώς είναι το σημείο που αναδεικνύει τι έχει «αποκομίσει» ο κάθε μαθητής από τον συγκεκριμένο λογοτέχνη και γιατί επέλεξε να τον προτείνει και στους υπόλοιπους αναγνώστες. Τα αποσπάσματα που θα μελετήσουν και θα παρουσιάσουν οι μαθητές μπορεί να προέρχονται από τα σχολικά εγχειρίδια (καλό είναι να ξεκινήσει από εδώ η αναζήτηση των χωρίων) ή από ιστοσελίδες που αφορούν το έργο του συγκεκριμένου λογοτέχνη ή ακόμη και από βιβλία που βρίσκονται στη βιβλιοθήκη του σχολείου ή στη βιβλιοθήκη του μαθητή.

4η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Η συγκεκριμένη διδακτική ώρα είναι εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στη συλλογή ψηφιακού υλικού από τις ομάδες και στην επεξεργασία του με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του πλάνου εργασιών της καθεμιάς.

Ο εκπαιδευτικός μελετά το υλικό που συλλέγουν και αναρτούν τα μέλη των ομάδων στην ψηφιακή τάξη και κάνει σχόλια, αν το κρίνει απαραίτητο, όχι υπό τη μορφή λογοκρισίας ή απόρριψης μέρους του υλικού, αλλά προτείνοντας ιδέες στους μαθητές για να αποφασίσουν τελικά οι ίδιοι αν θα τις ενστερνιστούν ή όχι. Κατά τη διάρκεια της ώρας αυτής πηγαίνει στον κάθε μαθητή και ακούει τον προβληματισμό, τα διλήμματα ή τις δυσκολίες που ενδεχομένως αντιμετωπίζει και προσπαθεί όχι να

δώσει τη λύση σε όλα, αλλά να κάνει συγκεκριμένες προτάσεις παρέχοντας δυνητικές επιλογές.

Ασφαλώς, υπάρχει το ενδεχόμενο κάποιοι πιο επιμελείς μαθητές να έχουν ήδη έτοιμο υλικό συγκεντρωμένο και ίσως και επεξεργασμένο από το σπίτι και κάποιοι λιγότερο επιμελείς να αδυνατούν να συμβαδίσουν με τον ρυθμό εργασίας της ομάδας. Για να μην υπάρχει πρόβλημα πολλών ταχυτήτων στην εξέλιξη της διαδικασίας ο εκπαιδευτικός προτείνει στους πιο επιμελείς να βοηθήσουν τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στη συλλογή στοιχείων ή τους εκχωρεί μέρος του δικού του ρόλου, αναθέτοντάς τους να κρατούν σημειώσεις για την πορεία εργασιών των ομάδων προκειμένου να αναλάβει ο ίδιος τη συνδρομή των πιο αδύναμων. Με τον τρόπο αυτό βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πως όλα τα μέλη της ομάδας έχουν την ευθύνη για το συνολικό πόνημα και όχι μόνο για το επιμέρους έργο που τους αναλογεί.

Τέλος, ο εκπαιδευτικός τονίζει πως οι ομάδες θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο πεδίο με τα ανθολογημένα αποσπάσματα του έργου του λογοτέχνη που προτείνουν, να επιλέξουν αποσπάσματα και να τα παρουσιάσουν με τρόπο που θα παρακινήσει τον αναγνώστη της πρότασής τους να διαβάσει έργα του συγκεκριμένου λογοτέχνη. Η προτροπή αυτή έχει στόχο να «επιστρέψουν» οι μαθητές στη μελέτη του έργου του λογοτέχνη και να αναγνώσουν αποσπάσματα ή ολόκληρο έργο του με βάση τα δικά τους αξιολογικά κριτήρια. Έτσι δε θα αναλωθούν σε μια απλή διαδικτυακή έρευνα που μπορεί να καταλήξει σε αντιγραφή και επικόλληση αλλότριων απόψεων, αλλά θα αναλάβουν την ευθύνη της μελέτης και θα θέσουν την προσωπική τους σφραγίδα στην παρουσίασή τους.

5η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Και αυτή η ώρα είναι αφιερωμένη στη συλλογή και επεξεργασία ψηφιακού υλικού από τα μέλη των ομάδων.

Κατά τη διάρκεια της ο εκπαιδευτικός κάνει έλεγχο –όπως και σε κάθε ώρα, μόνο που στο σημείο αυτό είναι αναγκαίο οι ομάδες να βαίνουν προς ολοκλήρωση της συλλογής του υλικού για να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής– στο

πλάνο προόδου των εργασιών των μελών και αν εντοπίσει κάποιους που έχουν μείνει πίσω, προτείνει συνεργασία μεταξύ τους για να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες εργασίες ή έστω το μεγαλύτερο ποσοστό τους μέχρι το τέλος της ώρας.

Είναι σημαντικό κατά τη διάρκεια της προηγούμενης και της παρούσας ώρας ο εκπαιδευτικός να εξετάζει με προσοχή τόσο την πορεία εργασιών των ομάδων όσο και το περιεχόμενο του υλικού που αναρτάται στην ψηφιακή τάξη για να μην υπάρξουν εκπλήξεις, όπως κενά ή απουσία τμήματος εργασιών στη συνέχεια, όταν θα παρουσιαστεί (την επόμενη ώρα) το υλικό στην ολομέλεια. Οι δύο αυτές ώρες είναι οι σημαντικότερες της εφαρμογής, γιατί ο κάθε μαθητής εργάζεται αυτόνομα και ενδεχομένως χρειάζεται ατομική καθοδήγηση ή κάποιες επιπλέον ιδέες/συμβουλές ή βοήθεια με τα ψηφιακά εργαλεία, γεγονός που σηματοδοτεί πολλαπλάσια δουλειά για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος δεν πρέπει να συντονίζει απλώς έξι ομάδες, αλλά τον κάθε μαθητή χωριστά.

Οδηγός για τον έλεγχο και τον συντονισμό είναι η διανομή των εργασιών στα μέλη των ομάδων κατά την τρίτη ώρα. Τα παραδοτέα που αναφέρονται εκεί δεν είναι δεσμευτικά, οπότε ο εκπαιδευτικός συζητά με τις ομάδες σχετικά με το τι θα παραδώσει ο καθένας. Το υλικό που αναρτάται σταδιακά στην ψηφιακή τάξη αφορά μόνο το περιεχόμενο του παραδοτέου. Το εργαλείο/λογισμικό με το οποίο το περιεχόμενο αυτό θα λάβει μορφή το αποφασίζει η ομάδα και την υλοποίηση πραγματοποιεί το κάθε μέλος που έχει αναλάβει τη συγκεκριμένη εργασία.

Για να μην προκύψει πρόβλημα στη διαχείριση του χρόνου, ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να θέτουν ερωτήματα προς τους συμμαθητές τους ή προς τον ίδιο μέσω της ψηφιακής τάξης ώστε να λαμβάνουν βοήθεια στα θέματα που τους απασχολούν τη στιγμή που τη χρειάζονται και να μην περιμένουν μέχρι τη συνάντησή τους στην ώρα του μαθήματος και μένουν πίσω στις υποχρεώσεις τους. Έτσι, εκμεταλλεύονται τη δυνατότητα επικοινωνίας, ανταλλαγής απόψεων και αλληλοϋποστήριξης που τους παρέχει η πλατφόρμα της ψηφιακής τάξης.

6η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Κατά την ώρα αυτή οι μαθητές έρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας (υπό προϋποθέσεις) και ολοκληρώνουν τη συλλογή και επεξεργασία του ψηφιακού τους υλικού.

Μετά την ολοκλήρωση αναρτούν το σύνολο του υλικού στην ψηφιακή τάξη: ο εκπαιδευτικός περιηγείται σε αυτό και ζητά από όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από την ομάδα στην οποία ανήκουν, να κάνουν σχόλια σχετικά με αυτό ή/και να προτείνουν κάτι που μπορεί να βοηθήσει στον περαιτέρω εμπλουτισμό ή τη βελτίωση του υλικού μιας ομάδας. Για να προλάβουν όλες οι ομάδες να λάβουν ανατροφοδότηση ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να σταθεί στα σημεία που παρουσιάζουν πρόβλημα ή επιδέχονται βελτίωση και επιδιώκει οι όποιες προτάσεις να προκύψουν μέσα από τη συζήτηση στην ολομέλεια και όχι μέσα από την κατάθεση της δικής του άποψης. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η ευκαιρία αναστοχασμού στους μαθητές, ειδικά αν ο εκπαιδευτικός τους ζητήσει να αναλογιστούν τι τους προσφέρει η τεχνολογία αναφορικά με τη μαθησιακή τους πορεία. Μπορεί να τους προτρέψει, για παράδειγμα, να συγκρίνουν τον μοναχικό τρόπο με τον οποίο συνήθως εργάζονται στο σπίτι με την παρούσα εικόνα της ανάρτησης του υλικού της εργασίας τους και της δυνατότητας να λάβουν ανατροφοδότηση και να το βελτιώσουν πριν το παραδώσουν ή της δυνατότητας να ζητήσουν βοήθεια μέσω της ψηφιακής τάξης κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Έτσι ο εκπαιδευτικός ωθεί έμμεσα τους μαθητές να προβληματιστούν για το «γιατί» της κάθε δραστηριότητας και να εντοπίσουν τα θετικά και τα αρνητικά της στοιχεία σε σχέση με δραστηριότητες και πρακτικές που συνήθως ακολουθούν κατά τη διδασκαλία μαθημάτων χωρίς τη συνδρομή των ΤΠΕ.

Ακόμη, με την παραπάνω δραστηριότητα εξυπηρετείται διπλός στόχος. Από τη μια οι ομάδες ξαναβλέπουν το υλικό που συγκέντρωσαν και το αξιολογούν με κάποια μικρή απόσταση από αυτό· επομένως μπορούν ακόμη και να το επεξεργαστούν περαιτέρω για να το βελτιώσουν, αν το επιθυμούν. Από την άλλη, δίνεται η ευκαιρία

σε κάθε μαθητή, ενώ το υλικό τελεί ακόμη υπό διαμόρφωση, να διατυπώσει την άποψή του για αυτό, να προτείνει βελτιώσεις ή ακόμη και να διαφωνήσει με μέρος του, προβληματίζοντας έτσι τους δημιουργούς του και βοηθώντας τους να το τροποποιήσουν για τις ανάγκες της εργασίας τους ή να το αφήσουν ως έχει, υποστηρίζοντας την επιλογή τους μετά από κάποιο προβληματισμό. Έτσι, η ευθύνη της δημιουργίας διαμοιράζεται και οι μαθητές αισθάνονται πως συμμετέχουν όχι μόνο στις δραστηριότητες της δικής τους ομάδας, αλλά και στο αποτέλεσμα της εργασίας και των υπολοίπων.

7η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Κατά την ώρα αυτή οι μαθητές έρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας και κάθονται ανά ομάδα στον ηλεκτρονικό τους υπολογιστή. Με συγκεντρωμένο το υλικό τους σε ψηφιακή μορφή αρχίζουν τη δημιουργία της πρότασής/παρουσίασής τους με το ψηφιακό εργαλείο που επέλεξαν κατά τη διάρκεια της τρίτης ώρας.

Ο εκπαιδευτικός περνά από όλες τις ομάδες και ελέγχει την πρόοδο των εργασιών τους, προσφέροντας όταν του ζητείται συμβουλές ή τεχνική βοήθεια. Παρατηρεί τη συνεργασία των ομάδων και επεμβαίνει συμβουλευτικά αν διαπιστώσει την ύπαρξη δυσλειτουργίας σε κάποια. Φροντίζει να παρακινεί όλες τις ομάδες ώστε να μη μείνει καμιά πίσω στη διαδικασία δημιουργίας του παραδοτέου έργου. Αν κάποια ομάδα αποφασίζει την τελευταία στιγμή να κάνει σημαντικές αλλαγές στη δομή της πρότασής της ο εκπαιδευτικός συμβουλεύεται τις σημειώσεις του από την τρίτη ώρα και ζητά να δικαιολογήσουν μια τόσο σημαντική απόφαση και μάλιστα υπό την πίεση του χρόνου και κρίνει κατά περίπτωση.

Στο τέλος της ώρας όλες οι ομάδες πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την εργασία τους και να την έχουν αναρτήσει στο διαδίκτυο με βάση τα όσα έχουν δηλωθεί στον αρχικό πίνακα της ψηφιακής τάξης.

8η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Κατά την τελευταία ώρα οι μαθητές έρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας, χωρίς την υποχρέωση να φέρουν μαζί τους φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Στην αρχή, ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια ενός φορητού ηλεκτρονικού υπολογιστή (laptop) και του βιντεοπροβολέα κάνει μια σύντομη ανασκόπηση της πορείας εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου με σημείο αναφοράς τον πίνακα που από την αρχή δημιουργήθηκε και προοδευτικά συμπληρωνόταν ακολουθώντας την πορεία εργασιών των ομάδων.

Στη συνέχεια παρουσιάζει με τη σειρά τις διαδικτυακές προτάσεις/παρουσιάσεις όλων των ομάδων και ζητά από τους μαθητές να τις αξιολογήσουν διανέμοντας ένα [Γενικό Φύλλο Αξιολόγησης](#). Το ίδιο Φύλλο Αξιολόγησης περιλαμβάνει και «Ενότητα ατομικής αυτοαξιολόγησης» μαθητή που αφορά το κάθε μέλος της ομάδας ατομικά και «Ενότητα αυτοαξιολόγησης της ομάδας μου» που αφορά την ομάδα ως σύνολο με σκοπό να δοθεί η ευκαιρία να συζητηθούν αναλυτικά προβλήματα που ανέκυψαν (Ματσαγγούρας 1995: 65), καθώς και Ενότητα αξιολόγησης της όλης εφαρμογής. Πριν επιστρέψουν συμπληρωμένο το Φύλλο Αξιολόγησης, οι μαθητές καλούνται να διατυπώσουν τις απόψεις τους ή τον προβληματισμό τους επεξηγώντας τη θετική ή αρνητική επιλογή τους στο Φύλλο Αξιολόγησης σε ερώτηση οποιασδήποτε ενότητας θεωρούν ότι χρειάζεται.

Αφού συγκεντρώσει τα Φύλλα αξιολόγησης ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να αναστοχαστούν την όλη πορεία εργασιών των οκτώ τελευταίων ωρών και να προσδιορίσουν τη δική τους στάση απέναντι σε τέτοιου είδους εφαρμογές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Με τη συζήτηση αυτή και με μελέτη των Φύλλων αξιολόγησης ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να ανατροφοδοτηθεί από τους μαθητές για την εφαρμογή που ο ίδιος συντόνισε.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρατίθεται πλάνο εργασιών των ομάδων αντί φύλλων εργασίας.

Πλάνο εργασιών των ομάδων

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο πληροφορικής

→ Χωρισμός ομάδων. Επιλογή συγκεκριμένου λογοτέχνη για διαδικτυακή προβολή.

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο πληροφορικής ή αίθουσα διδασκαλίας

→ Μελέτη τρόπων παρουσίασης λογοτεχνών στο διαδίκτυο.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα διδασκαλίας

→ Επίλυση αποριών. Επιλογή ψηφιακού εργαλείου. Καθορισμός του πλαισίου εργασίας. Διανομή εργασιών στα μέλη των ομάδων.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο πληροφορικής

→ Συλλογή και επεξεργασία ψηφιακού υλικού, μελέτη αποσπασμάτων ή ολόκληρων έργων από τη λογοτεχνική παραγωγή του λογοτέχνη.

5^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο πληροφορικής

→ Συλλογή και επεξεργασία ψηφιακού υλικού, μελέτη αποσπασμάτων ή ολόκληρων έργων από τη λογοτεχνική παραγωγή του λογοτέχνη.

6^η διδακτική ώρα, Αίθουσα διδασκαλίας

→ Ολοκλήρωση συλλογής και επεξεργασίας υλικού. Παρουσίαση υλικού στις ομάδες – ανατροφοδότηση.

7^η διδακτική ώρα, Αίθουσα διδασκαλίας

→ Δημιουργία πρότασης της κάθε ομάδας με το ψηφιακό εργαλείο που επέλεξε. Αλλαγές ή προσθήκες στο υλικό.

8^η διδακτική ώρα, Αίθουσα διδασκαλίας

→ Συζήτηση/αναστοχασμός επί της όλης διαδικασίας. Αυτοαξιολόγηση μαθητών και ομάδων.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου θα μπορούσε εξαρχής να ζητηθεί ως παραδοτέο έργο από τους μαθητές η δημιουργία μιας ψηφιακής αφήγησης (με τη βοήθεια του Windows Movie Maker ή κάποιου αντίστοιχου λογισμικού) που θα παρουσιάζει στοιχεία από τη ζωή και το έργο ενός λογοτέχνη. Το υλικό που θα περιλαμβάνεται σε μια τέτοια εκδοχή δε διαφοροποιείται ως προς τους άξονές του, αλλά ως προς τον τρόπο παράθεσής του. Σε τέτοια περίπτωση αντί των προτεινόμενων στην παρούσα εκδοχή ιστοτόπων θα πρέπει να προταθεί η παρακολούθηση από τους μαθητές αντίστοιχων τηλεοπτικών αφιερωμάτων από το αρχείο της ΕΡΤ.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου προϋποθέτει τη χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής του σχολείου για τέσσερις διδακτικές ώρες και τη χρήση φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών (laptops) και βιντεοπροβολέα στην αίθουσα διδασκαλίας για τις υπόλοιπες διδακτικές ώρες, αλλά με την προϋπόθεση ότι στην αίθουσα διδασκαλίας υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο (ασύρματη). Ιδανικό θα ήταν να υπάρχει η δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή ή φορητής συσκευής (laptop ή tablet) ανά μαθητή για να επιτευχθεί ανατροφοδότηση και εντός των ομάδων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β. 2012. Η Λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ. Κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf

Ματσαγγούρας, Η. 1995. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία*. Αθήνα: Γρηγόρης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γενικό Φύλλο Αξιολόγησης

Ενότητα αξιολόγησης των εργασιών των ομάδων	ΝΑΙ/ ΟΧΙ			
Η εργασία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που συζητήθηκαν στην αρχή			Γράψτε τον αριθμό των ομάδων κάτω από το ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Η εργασία είναι καλά δομημένη και παρέχει σημαντικές πληροφορίες				
Η εργασία θα με υποκινούσε να διαβάσω τον λογοτέχνη/το λογοτεχνικό έργο				
Ενότητα ατομικής αυτοαξιολόγησης			Σημειώστε ΝΑΙ ή ΟΧΙ	
Συμμετείχα ενεργά στην έρευνα της ομάδας;				
Συνεργάστηκα με τα άλλα μέλη της ομάδας προσφέροντας βοήθεια;				
Ζήτησα βοήθεια από τα μέλη της ομάδας μου;				
Είχα σαφή ρόλο στο πλαίσιο της ομάδας;				
Θεωρώ θετική την εμπειρία μου από τη συμμετοχή μου στην ομάδα;			Σημειώστε ΝΑΙ ή ΟΧΙ	
Ενότητα αυτοαξιολόγησης της ομάδας μου				
Σχεδιάσαμε ένα πλάνο διαχείρισης των υποχρεώσεων της ομάδας;				
Ήμαστε συνεπείς στις υποχρεώσεις μας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας;				
Συνεργαστήκαμε σε καλό κλίμα σε όλη τη διάρκεια της εφαρμογής;				
Οι τελικές αποφάσεις για τις εργασίες ήταν αποτέλεσμα διαλόγου;			Σημειώστε ΝΑΙ ή ΟΧΙ	
Η τελική/συνολική αποτίμηση της λειτουργίας της ομάδας είναι θετική;				
Ενότητα αξιολόγησης όλης της εφαρμογής				
Κατανόησα από την αρχή τις υποχρεώσεις της ομάδας μου;				Σημειώστε ΝΑΙ ή ΟΧΙ
Δυσκολεύτηκα να ολοκληρώσω τις εργασίες μου;				
Θεωρώ θετική την αξιοποίηση του διαδικτύου στη διδασκαλία των ΚΝΛ;				